

Možnosti sledování změn výsledků vzdělávání

Jedním z cílů kurikulární reformy bylo „dosáhnout vyšší kvality a funkčnosti vzdělání tvorbou nových vzdělávacích a studijních programů“³. Autoři koncepčních materiálů formulovali rizika v podobě otevřených otázek: Jak daleko můžeme vyjít vstříc individuálním odlišnostem, abychom co nejvíce využili potenciálu každého žáka? Do jaké míry lze vůbec vyrovnávat méně příznivé výchozí podmínky? Jak umožníme, aby každý žák byl úspěšný?⁴

Systém dlouhodobého sledování výsledků vzdělávání, které by umožnilo porovnat dosahované změny v úrovni vzdělanosti žáků s cíli kurikulární reformy, není zatím na národní úrovni nastaven. Souvisí to především s méně zřetelnými cíli kurikulární reformy v oblasti výsledků vzdělávání a také s různými koncepcemi kurikula, které jsou v rámci zjišťování výsledků podkladem pro tvorbu zadání. Podobně ani základní koncepční materiály nevycházejí z jasných zjištění, na která by se mohlo s odstupem času navázat a výsledky porovnat. Je možné tedy zjišťovat jen určité trendy ve změnách výsledků, které zjišťují buď soukromé subjekty, nebo které jsou součástí mezinárodních šetření. Zjišťování soukromých subjektů trpí nevyjasněnou vazbou na státní kurikulum a mezinárodní srovnání postihuje také jen segment z dosahovaného kurikula žáků.

Posledním srovnáním výsledků žáků, které signalizuje určité trendy, bylo mezinárodní šetření PISA v roce 2009. Jeho výsledky jsou dostupné v národní zprávě: „*V testu čtenářské gramotnosti dosáhli čeští žáci pouze podprůměrných výsledků a mezi zeměmi OECD se umístili ve spodní třetině pomyslného žebříčku. Česká republika je přitom jednou z pěti zemí OECD, ve kterých došlo od roku 2000 k významnému zhoršení výsledků. Současně s ním výrazně vzrostlo zastoupení českých žáků s nedostatečnou úrovní čtenářských kompetencí, kteří by mohli mít problémy při uplatnění v dalším životě. [...] V matematické části testu byl výsledek českých žáků průměrný. Výsledky českých žáků se však v období od roku 2003 do roku 2009 zhoršily nejvíce ze všech zemí, které se obou cyklů výzkumu zúčastnily.*“⁵

Z tohoto hodnocení je patrné výrazné **zhoršení výsledků žáků jak ve čtenářské, tak i matematické gramotnosti oproti výsledkům z roku 2000, resp. 2003.**

Mimo již zmíněných zjišťování výsledků bylo v letech 2005–2007, resp. v letech 2004–2008, realizováno testování matematických dovedností a dovedností v českém jazyce. Vzhledem k povaze projektu, v rámci kterého k testování došlo, nebylo cílem srovnávat výsledky žáků v čase a formulovat závěry o trendu těchto výsledků, ale zabývat se metodologií testů a jejich hodnocením.

---

³ Národní program rozvoje vzdělávání v České republice. Bílá kniha. Praha, 2001, s. 18

⁴ Národní program rozvoje vzdělávání v České republice. Bílá kniha. Praha, 2001, s. 19

⁵ Hlavní zjištění výzkumu PISA 2009. Umíme ještě číst? Praha, 2010, s. 7. Dostupné z WWW: <http://www.uiv.cz/soubor/4391>.